

Adam S. Ornatek

"Aspetti giuridico-etici dei trapianti di organi nella legislazione canonica e civile (verso una cultura del dono)",
Wiesław Regliński, Roma 2003 :
[recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 47/3-4, 298-300

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

okazanie wdzięczności i hołd złożony znanemu, zasłużonemu i cenionemu polskiemu kanoniście, który miał swój udział w zorganizowaniu konferencji. Szkoda, że redaktorzy publikacji nie zamieścili chociaż krótkiej noty o autorach przedkładających swoje referaty, gdyż niektórzy z nich nie są wszystkim czytelnikom znani.

Mam nadzieję, że refleksja nad zamieszczonymi w opracowaniu referatami uświadomi biskupom diecezjalnym odpowiedzialnym za Kościoły partykularne, rolę, znaczenie i wartość kolegialnych organów konsultacyjnych, zachęci do korzystaniu z ich pomocy, a członkom tych gremiów kolegialnych, kanonistom i teologom wskaże ważność oraz odpowiedzialność ich powołania i pracy, jak też zachęci do pogłębiania rozumienia świadomości i istoty Kościoła. Jednocześnie przyczyni się do lepszego i pełniejszego zrozumienia fundamentalnej zasady, na której opiera się współczesna struktura organizacyjna i administracyjna Kościoła, a mianowicie zasady pomocniczości – *principium subsidiarieratis*. Zapewne publikacja będzie stanowiła bogaty i ważny materiał do przemyśleń i podejmowania wyzwań w służbie Kościołowi partykularnemu.

Ks. Janusz Gręźlikowski

Wiesław Regliński, *Aspetti giuridico-etici dei trapianti di organi nella legislazione canonica e civile (verso una cultura del dono)*, Pontificia Università Lateranense, Roma 2003, ss. 344.

Autor omawianej pracy jest polskim kapłanem, członkiem instytutu świeckiego Ruch Szensztacki. Dnia 3 marca 2003 r. obronił swoją rozprawę doktorską, napisaną pod kierunkiem ks. prof. Francesco D`Agostino na Instytucie Obojga Praw w Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. Recenzentami byli ks. prof. Giuseppe dalla Torre oraz o. prof. Zbigniew Suchecki, OFM. Niniejsza praca ukazała się w serii „Theses ad Doctoratum in Utroque Iure” i posiada charakter interdyscyplinarny.

Inspiracją do takich analiz stał się dla autora dualizm w ujęciu współczesnej kultury, nasyconej rozwojem technicznym. Z jednej strony pojawia się bowiem myślenie naukowe oparte na faktach biologicznych, z drugiej zaś myśl humanistyczna wraz z wartościami etycznymi. Pomiedzy tymi dwiema kulturami pojawia się bioetyka, stanowiąca most i rozwiązanie pośród etyki i biologii.

Rozważania nad tymi zagadnieniami autor przeprowadził w pięciu rozdziałach. Główny cel, jaki przyświeca temu dziełu, to przedstawienie spojrzenia kanonistyki oraz cywilistyki na kulturę daru we współczesnym świecie.

W pierwszym rozdziale mamy do czynienia z przejściem z bioetyki zasad do bioetyki cnót. Punkt kulminacyjny tego rozważania znajduje się w ujęciu personalizmu chrześcijańskiego. Dar w postaci organów ludzkich jest wielkim gestem solidarności, aktem służby człowieka wobec drugiej osoby ludzkiej.

Rozdział drugi poświęcony został rozważaniu na temat etyki w dokonywaniu przeszczepów organów ludzkich. Znajduje to wyraz w refleksji dotyczącej dawców szerzej znanych nauce: żyjących ludzi oraz zwłok ludzkich. Autor dostrzega także i te przypadki szczególne, które powoli nabierają znaczenia. Należą do nich: przeszczepy komórek do płodu ludzkiego w celu jego pozytywnego rozwoju jeszcze w łonie matki, traktowanie samego płodu ludzkiego jako „dawcy” organów, przekazywanie organów od noworodków (w szczególności nerek, wątroby i serca), a wreszcie przeszczepy z użyciem organów zwierząt.

W rozdziale trzecim zostało ujęte nauczanie Kościoła katolickiego oraz innych religii na temat dokonywania przeszczepów. Autor snuje rozważania na temat doktryny katolickiej po Soborze Watykańskim II, w oparciu o nauczanie Stolicy Apostolskiej oraz Konferencji Biskupów Włoskich. Następnie ukazuje potraktowanie tego zagadnienia przez inne wielkie religie świata. Rozpoczyna to od perspektywy herbrajskiej, przechodząc do islamskiej i kończąc na buddyjskiej.

Rozdział czwarty został poświęcony rozważaniom kanonistyki na temat okaleczeń ludzkiego ciała. Istotnym jest wyeksponowanie prawa cywilnego, jakie Kościół kanonizuje podchodząc do zagadnień przeszczepów organów ludzkich. Autor ukazuje to na przykładzie Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r. oraz z 1983 r., a także w oparciu o Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich. W swoich analizach sięga on również do przepisów zawartych w *Corpus Iuris Canonici*.

Ostatni rozdział poświęcony został analizie ujęcia prawa międzynarodowego na temat przeszczepów organów ludzkich. Ukazuje on przejście od bioetyki w kierunku legislacji zagadnień biologicznych. Te z kolei zostały sklasyfikowane w oparciu o normy dotyczące przeszczepów między żyjącymi, następnie przeszczepy organów od osób nieżyjących, z uwzględnieniem stwierdzenia daty zgonu dawcy w poszczególnych krajach. Opracowanie to przedstawia to na przykładzie krajów arabskich, Australii, Japonii, Argentyny, Szwecji, Francji, Republiki Czeskiej, Finlandii, Grecji, Norwegii oraz Włoch. Analizie poddana została również prawnie wyrażana zgoda dawcy organów na wybranych przykładach państw europejskich, Algierii, krajów Bliskiego Wschodu a także USA. W dalszej części rozprawy autor poddał krytycznej analizie ustawodawstwo krajowe poszczególnych państw, dotyczące przeszczepów, ze szczególnym uwzględnieniem państw członków Unii Europejskiej. Znalazło się tu również ustawodawstwo polskie dotyczące tego tematu, a wydane w latach 1995-2000. Rozdział ten zajął się też palącym zagadnieniem ko-

mercjalizacji w dziedzinie przekazywania organów ludzkich, zwłaszcza w krajach ubogich.

Praca zwraca uwagę czytelnika swoją bibliografią. Autor wykazał się erudycją i zgromadził bogatą literaturę, zarówno źródłową, jak i pomocniczą. Uzupełnieniem tej publikacji są liczne tabele i zestawienia, które ułatwiają w sposób przejrzysty zapoznanie się z treścią dzieła. Publikacja ta stanowi zatem znaczący przyczynek do trwającej dyskusji na temat kultury daru oraz roli, jaką stanowią organa ludzkie w dziele ratowania życia innej osoby.

ks. Adam S. Ornatek